

# nt

## naš tednik

LETO XXIX — Številka 36

8. september 1977

Cena 4.— šil. (4 din)

Poština plačana v gotovini

P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

## Dr. Grilc: kampanja obrekovanja proti Slovincem

K atentatu na dva električna droga z visoko napetostjo v Pliberku je izjavil predsednik Narodnega sveta koroških Slovincem dr. Matevž Grilc, da se njegova organizacija ne poslužuje takih sredstev in da sploh dinamit ne predstavlja nobene rešitve. Take akcije je treba najostreje obsoditi. Bombni atentati zadnjega časa služijo predvsem temu, da diskreditirajo koroške Slovence in njihovo vodstvo in jih vsaj indirektno napravijo odgovorne za te atentate. Ta tendenca prihaja vedno bolj do izraza tako v izjavah vodilnih deželnih politikov kakor tudi v koroških množičnih občilih — po najnovjšem tudi v ORF-u. Narodni svet koroških Slovincem je zaskrbljen nad tem manjkajočim čutom odgovornosti politikov in koroškega večinskega tiska. Značilno je, da sumijo za temi atentati dozdevne slo-

venske ekstremiste in da ta sumničenja in obdolžitve takoj glasno razširjajo, ne da bi imeli najmanjšega namiga, kaj šele dokaza za to. Koroški Slovinci se ne morejo znebiti vtisa, da vodilni koroški deželni politiki smatrajo bombne atentate, ki se v zadnjem času množijo, kot sredstvo za difamiranje in diskreditiranje vodstva slovenske narodne skupnosti, da bi se izognili njihovi kritiki protimanjšinskih sedmojuljskih zakonov, predvsem pa da bi slovenski narodni skupnosti prizadejali močno moralno škodo.

Narodni svet koroških Slovincem je nad to kampanjo proti slovenski narodni skupnosti zelo zaskrbljen, kajti manjšina sama je skratka preslaba, da bi se mogla uspešno braniti proti takemu na veliko organiziranemu valu obrekovanja v velikem delu večinskega tiska, je

dejal dr. Grilc. Zaradi tega kliče vse odgovorne ustvarjalce javnega mnenja v državi, da sumničenja spoznajo kot taka in jih ne razširjajo, brez da bi jih preverili.

### JANKO PIPP OVADIL ŽANDARJE

Proti neznanim žandarjem je študent Janko Pipp, ki ga je žandarmerija nadvse brutalno aretirala zadnji teden v Pliberku (glej sliko stran 5), preko svojega odvetnika dr. Matevža Grilca vložil ovadbo. Kot dokaz, da so ga tepli tako pri aretaciji, pred žandarmerijsko postajo in v njej, navaja številne priče in fotografije, ki jih bo predložil. V ovadbi je imenoma naveden major Resinger, v ostalem večina ovadba neznanim žandarjem. Kakor je uredništvo NT izvedelo, se je tudi več drugih tepenih Slovincem odločilo, da bo napravilo ovadbo proti žandarmeriji.

## UVODNIK

### Dvojezičnost je boljša!

V naslednjih dneh se zopet odpirajo šolska vrata za novo šolsko leto. Za starše in za otroke pomeni to večkrat zopet spremembo. Največ preglavic je seveda takrat, če otrok prvič hodi v šolo, ali vstopi v novo, višjo šolo.

Prvih deset šolskih dni je za starše oz. za vzgojo odgovorne prilika, da prijavijo svojega otroka tudi k dvojezičnemu pouku. Manjšinski šolski zakon iz leta 1959 namreč predvideva možnost, da se otrok tudi priuči materinščini, — drugega deželnega jezika. To morejo storiti pismeno ali ustmeno. Najbolje je, da to storijo pismeno, saj ni potrebno posebnih večjih formalnosti. Napisati je treba na navaden list stavek s sledečo vsebino: „Prijavim svojega otroka... (ime) k dvojezičnemu pouku“ ter ga podpisati. Treba je edinole paziti, da se prijava odda v predpisanem terminu — prvih deset šolskih dni. Nedelja tu ne šteje.

Če je otrok enkrat prijavljen, velja to za vso šolsko dobo v tisti šoli, ki jo obiskuje: za ljudsko šolo vsa štiri leta. Za glavno šolo je treba otroka znova prijaviti, toda samo enkrat in to potem velja za vso šolsko dobo na glavni šoli.

Pri prijavah je vseeno, če je otrok že prej obiskal slovenščino ali ne. Morete ga prijaviti tudi v 2., 3. in 4. šolskem letu, če doslej ni obiskal slovenščine. Prav tako se vam ni treba bati, da otrok morda ne bo mogel slediti pouku slovenske, če se prijavil šele pozneje ali če ob vstopu v šolo slovenščine sploh ne ali le slabo obvlada. Učitelj ima nalogo, da gleda na jezikovno znanje otroka in naj to upošteva tudi pri svojem pouku. Torej v tem oziru ni problema.

Na glavni šoli ima tako v a- kot tudi v b-razredu možnost, da se uči slovenščine. V a-razredu ima možnost za odločanje med slovenščino in angleščino. Več staršev in otrok si dela preglavice, kako bo otrok zmogel tri jezike. Praksa kaže, da otroci to zmorejo. Tako torej morejo starši in otroci na glavni šoli izbrati slovenščino ali angleščino za obvezni predmet, za drugi predmet pa se morejo vpisati prostovoljno.

Torej: če se odločijo, naj bo na glavni šoli angleščina glavni predmet, se more otrok kot prosti predmet učiti tudi slovenščine. Če pa vzame slovenščino za glavni predmet, se poleg tega more učiti angleščine kot prosti predmet.

Na ljudskih šolah sedaj v večji meri poučujejo kot šolski poizkus tudi angleščino. Tudi na dvojezičnem ozemlju. Pomisleki staršev, da otrok ne bi zmogel treh jezikov, so popolnoma neutemeljeni. Kajti pedagogi so dognali, da se otrok tem bolj zna učiti jezike, čim mlajši s tem prične. Številni so primeri, da

## Pliberk: močna zaskrbljenost za sožitje

Čudno sliko je nudil letošnji pliberški sejem na travniku: kdor je pozorno poslušal, je slišal večinoma slovensko govorico — in to kljub skoraj brezizjemnemu bojkotu jugoslovanskih obiskovalcev sejma. Kdor je še bolj pozorno poslušal, je slišal domačo govorico — koroška slovenska narečja. In to v menda tako nemškem Pliberku,

v katerem je prav tako menda nemestno dvojezični napis. Boljšega vtisa o močnem slovenskem življenju v Pliberku in okolici skoraj ni moč dobiti.

Res: nad letošnjim pliberškim sejmom je ležala temnejša senca kot zadnja leta — kljub izvrstnemu vremenu. Kajti za časa pliberškega sejma očitno ni smela stati dvoje-

zična tabla na privatnem zemljišču, postavljena na zasebno iniciativo domačinov. Bog obvari, da bi morda tuji prišli na idejo, da purgarski Pliberk le ni tako brezhibno nemški! Tako imenovani varnostni organi so napeli torej vse sile, da bi do pliberškega sejma bil Pliberk očiščen dvojezičnega madeža. Vse to spominja močno na leto 1972, leto tafelsturme, ko je bilo izdano geslo, da mora do 10. oktobra izginiti sleherni dvojezičnost.

Za slovensko prebivalstvo je v letošnje praznovanje padel v čašo

precejšen delež pelina. To sta izrabila tudi zastopnika slovenske Enotne liste v Pliberku, občinski predstojnik Ignac Domej in občinski odbornik Jože Partl na slovesni otvoritvi, ko sta deželnemu glavarju predala resolucijo, ki se ukvarja z zadnjimi dogodki v Pliberku, pa tudi z vsakdanjim ravnanjem pliberškega župana Moryja v občinski sobi. Kako zelo je bila fundirana ta resolucija, kaže dejstvo, da se je z njo ukvarjal tudi uvodničar v ne ravno Slovincem naklonjeni (Dalje na 8. strani)



Občinski odbornik Domej je predal deželnemu glavarju resolucijo

je otrok zrasel s tremi in več jeziki — in obvladal vse, ne da bi jih med sabo mešal. Vsekakor se kot 18-letnik otrok težje uči tujega jezika kot s 14-imi leti, štirinajstletnik pa težje kot šestletnik.

Drži sicer, da prilike za obisk dvojezičnega pouka niso povsod idealne, vendar je šolanje slovenske v obvezni šoli za večino otrok edina prilika, da se nauči kakšnega slovanskega jezika. Če bo kdaj potoval po svetu — svet postaja vedno manjši, se mu bo že lažje godilo, kajti slovanski jeziki so si med sabo zelo podobni. Razen tega: ljudje postajajo vedno bolj mobilni, vedno večkrat bo potrebno, da se naučijo novega poklica, ker je tehnika prehitela staro: znanje jezika pa ne more prehiteti noben tehnični razvoj.

Še ena priljubljena možnost za delanje težav k dvojezičnemu pouku prijavljenim otrokom je šolski avtobus. Ponekod skušajo namreč v šolah spraviti slovenščino na zadnje uro in ostale otroke medtem poslati domov, prijavljeni otroci pa po pouku slovenščine nimajo več avtobusa in morajo ves popoldan ostati v oddaljenem šolskem kraju. Tudi to ni dovoljeno, ampak morajo biti slovenske ure med drugimi, neprijavljeni otroci pa imajo medtem druge predmete.

So seveda tudi kraji, kjer skušajo na starše pritiskati, naj otroka ne prijavijo k dvojezičnemu pouku. To se more zgoditi direktno, da jim grozijo s posledicami na delov-

nem mestu, pa tudi indirektno, da pustijo starše vedeti, da bodo otroke in starše ozmerjali ali osmešili. Najbolj se seveda s takim ravnanjem osmešijo nestrpneži, ki sami po večini ne znajo dobro nemško. Starši naj se ne pustijo ustrašiti. Če bi kdo skušal vplivati nanje, naj otroka ne prijavijo, naj to sporoči uredništvu „Našega tednika“. Zagotavljamo vam, da bomo ravnali z Vašimi informacijami strogo zaupno in da bomo s pomočjo naših zaupnikov — učiteljev, pa tudi sicer z vsemi močmi — šli na roko. Predvsem pa bomo ravnali z Vašimi informacijami strogo zaupno.

zweisprachig  
ist besser

deutsch slovensko



## Dvojni atentat v Pliberku

V nedeljo ob 22.15 uri je počilo v Pliberku: v Nonči vasi je eksplozija prelomila dvojen električni drog z visoko napetostjo, ki vodi tik ob podjunski železnici iz Labota do Pliberka. Drog je padel na tla, nastal je kratek stik in prekinjen je bil dotok električnega toka od Nonče vasi do Rude severno od Drave.

Žandarmerija je eksplozijo zaznala in se podala na pot, da bi našla prizorišče atentata. Pač pa se je zdelo, da je počilo dvakrat. Kljub intenzivnemu iskanju so našli le drog ob železnici tik ob podvozu deželne ceste med Blatom in Nončo vasjo. Žandarmerija je takoj z žarometi skušala najti prve sledi, na vsakem prometnem križišču je napravila kontrole vseh vozačev, pri podvozu pa je bila tako zaposlena, da je „prostovoljno“ pustila mimo vse vozače, tudi vinjene; le nekateri obiskovalci sejma so kljub temu postal žrtev atentata, ker preveč očitno niso več obvladali svojega vozila...

Nervoza je bila precejšnja med varnostnimi organi, kajti prvič so upali, da bodo dobili uporabno sled, kajti drog je stal sredi sveže zoranega polja, razen tega ni

bilo deževno in bi se ohranile vsekakor sledi, toda policijski pes je že na cesti izgubil sled.

Šele dve uri in pol pozneje so slučajno odkrili na onem kraju ceste — dobrih sto metrov razdalje od najdenega razletelega električnega droga, še drug drog, ki je prav tako ležal na tleh, vendar so malce strma tla tam bila neenakomerna, tako da je drog sicer bil odstreljen od vznožja in ležal na tleh, vrh droga z izolatorji pa je bil v zraku, tako da je bil še električni tok v žicah. Okrajni poglavar žandarmerije Furtner pa je dejal, da bi se v temi skoraj zaletel v žice. Če bi bil prekinjen tudi tukaj električni tok, bi postal pliberški sejem temen...

Naslednje jutro je prišel z Dunaja strokovnjak polkovnik Massak. Dejal je, da niso našli sledi, ki bi kazala na to, da so s pomočjo elektrike vžgali eksploziv. Z motorno žago so spodnji del dvojnega droga odrezali in ga poslali na Dunaj, da bi dognali, kakšne vrste je bil peklenski stroj. Varnostni direktor Pichler pa je govoril o atentatu, ki da je imel demonstrativen značaj.

# Ženeva: podkomisija OZN razpravljala o Slovencih

V zvezi s študijo prof. Capotortija in govorom jugoslovanskega izvedenca prof. dr. Branimira Jankovića, je avstrijski izvedenec, veleposlanik pri OZN v Ženevi dr. Erich Nettel, poudaril, da ni dolžnost neke vlade sprejeti vseh zahtev manjšin. Veleposlanik Nettel je dejal, da je tudi sam dobil spomenico Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in meni, da sta ti organizaciji pristojni, da ščitita pravice svojih članov. Kar pa zadeva ugotovitve v spomenici o resničnih in neresničnih dejstvih, ki so jih posredovali prof. Capotortiju, je dr. Nettel izjavil, da je avstrijska vlada poslala sama resnična dejstva.

Prof. Janković je v odgovoru veleposlaniku Nettlu izrazil svoje zadovoljstvo, ker je polemiziral o spomenici Slovenskih osrednjih organizacij in priznal njih legitimnost. Glede ugotovitve dr. Nettla, da je podkomisija telo, ki se mu ni treba ukvarjati s političnimi, temveč s

pravnimi zadevami, je prof. Janković dejal, da zadnje, ravno pravno uravnavanje vprašanja manjšin v Avstriji z zakonom o narodnostnih skupinah z dne 7. julija 1976, ki so ga sprejeli 22 let po podpisu državne pogodbe, ni pravzaprav nič drugega, kot kršenje neke mednarodne obveznosti, ki jo ima Avstrija do slovenske in hrvaške manjšine.

Na govor prof. Jankovića je odgovoril tudi opazovalec iz Bolgarije Bahnev. Ponovil je znane trditve, da razen Bolgarov ni na ozemlju Bolgarije nobenega drugega slovanskega prebivalstva, in da o makedonski manjšini sploh ni mogoče niti govoriti. Po njegovih besedah je to zgodovinsko dejstvo, vsi tisti, ki govorijo o makedonski manjšini v Bolgariji, pa se vmešujejo v njene notranje zadeve.

V nadaljevanju je Bahnev dejal, da lahko vsakdo pride v Blagograd in Pirinsko Makedonijo, da pa

tam ne bo našel niti enega Makedonca, vsa kultura pa je bolgarske narave. Bahnev je poudaril, da Bolgarija nima z Jugoslavijo niti enega mednarodnega dogovora, v katerem bi bila omenjena makedonska manjšina v Bolgariji, to, o čemer govore prof. Janković in drugi predstavniki, pa je protibolgarska gonja in predstavlja posebne pretenzije in aspiracije na ozemlju LR Bolgarije.

V odgovoru na te besede, ki so jih ocenili kot provokacijo, je prof. Janković dejal, da je negiranje neke manjšine v celoti ne le prepovedano, temveč predstavlja več kot očitno kršitev človekovih pravic pripadnikov neke manjšine kot kolektivnega subjekta, tako v sodobnem mednarodnem pravu, kakor tudi v mednarodnih odnosih, še posebno v sistemu in stvarnosti OZN. Na vprašanje, ali obstaja ali ne obstaja makedonska manjšina v Bolgariji, je prof. Janković predložil podkomisiji uradni dokument

centralne statistične uprave pri vladi LR Bolgarije, v katerem je jasno in nedvoumno navedeno, da je bilo leta 1956 v Bolgariji 187.789 Makedoncev, leta 1965 pa samo 8750. Torej je v devetih letih izginilo 180.000 Makedoncev. Danes jih po izjavi Bahneva sploh ni. „Vsiljuje se logično vprašanje, kaj je z makedonsko manjšino v Bolgariji,“ pravi prof. Janković.

Prof. Janković je dejal, da vendarle meni, da je Bahnev v svojem govoru izrazil svoje osebno mnenje, ne pa uradnega stališča njegove države. Če pa ni tako, potem predstavlja po oceni jugoslovanskega izvedenca nov svojstven napad in zanikanje obstoja makedonske manjšine v Bolgariji, kar ni

nič drugega, kot očitno kršenje človekovih pravic.

V razpravi o vprašanju manjšin je angleški izvedenec Benjamin Whittaker dejal, da je Jugoslavija lahko svetu za zgled in v pouk, kako se rešuje vprašanje manjšin.

Na predlog prof. dr. Branimira Jankovića in ob podpori članov podkomisije iz Tunizije, Mehike, Francije in Velike Britanije, je podkomisija soglasno sprejela resolucijo, v kateri so zajeti vsi sklepi in priporočila prof. Francisca Capotortija. Komisiji za človekove pravice OZN so še posebej priporočili, naj izdelata deklaracijo o pravicah manjšin v skladu 27. člena mednarodne pogodbe o državljanstvih in političnih pravicah.

## Vojni zločinci na prostem

Medtem ko polemika o Kapplerjevem pobegu iz Italije še ni poniknila (italijanski preiskovalci sedaj odkrivajo laži v poročilu Kapplerjeve žene Annelise, zatrjujoč, da hoče z njim „prekriti“ svoje zahodnonemške in italijanske prijatelje, ki naj bi ji pomagali pri pobegu z nacističnim zločincem, zaprtim v vojaški bolnišnici v Rimu), je vzplamtela še druga. Nanaša se na avstrijskega nacista Walterja Rederja, ki je bil zaradi pokola v Marzabottu prav tako kot Herbert Kappler obsojen na dosmrtno ječo. Reder je zaprt v Gaeti, kjer je bil do premestitve v vojaško bolnišnico v Rimu tudi Kappler.

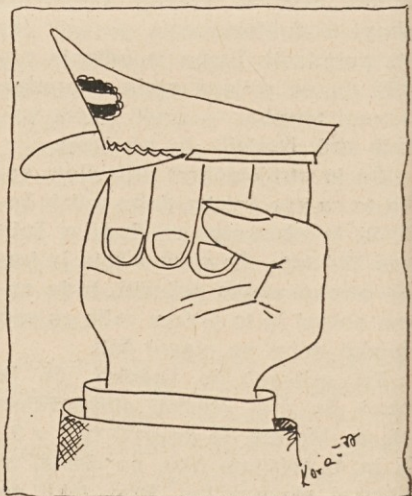
Avstrijski kancler Kreisky je namreč izjavil, da bi se Avstrija vedla tako kot Zvezna republika Nemčija — da namreč „pobeglega“ Rederja ne bi izročila italijanskim oblastem. (V pokolu v Marzabottu je izgubilo življenje 1830 oseb, med njimi tudi veliko otrok). Po drugi strani pa je zahodnonemški dnevnik „Die Welt“ zapisal, da je bil pokol v Marzabottu v bistvu „normalna vojaška operacija“ ter da so bili številni prebivalci tega mesta ubiti „zaradi bombardiranja zavezniških letal“ ali „zaradi maščevanja partizanov“. Pisanje zahodnonemškega dnevnika, posebej pa še izjava avstrijskega kanclerja Kreiskega, sta pobudili v Italiji vihar protestov, prav tako pa tudi vesti, da srujejo v ZRN odbore za „rešitev Rederja“. Zahodnonemški dnevnik „Die Welt“ je te dni javno obžaloval, da je nacist Reder še vedno v zaporih trdnjave v Gaeti, in to kljub temu, da je avstrijski kancler prosil za pomilostitev. Kreisky je prošnjo naslovil na italijansko vlado 2. aprila letos.

Kar zadeva Kapplerjev pobeg, preiskava še ni končana. V sredo se bo ponovno sestala parlamentarna obrambna komisija, ki bo spregovorila o zadevi Kappler, o pobegu pa bo parlamentu poročala vlada 13. septembra.

Tukajšnja javnost je močno razgibala tudi vest, češ naj bi se v Italiji v zadnjem obdobju večkrat mudil nacistični zločinec, „zdravnik iz Auschwitza“ Josef Mengele. V krogih italijanske obveščevalne službe ter Interpola te vesti niso potrdili, vendar pa o zadevi poizvedujejo. Tednik „Domenica del Corriere“, ki ga izdaja največji italijanski dnevnik „Corriere della sera“, je ta teden namreč zavrnil, da Mengele, „katerega iščejo tako zahodnonemške oblasti kot tudi Interpol, mednarodna organizacija odpora ter številne obveščevalne službe, svobodno prihaja in odhaja iz Italije (kjer živi njegova žena), in to tudi pod svojim pravim imenom, kajti njegov priimek se ne nahaja ne na seznamu tistih, ki jih italijanska policija išče, ne na seznamu nezaželenih tujih oseb“. Po trdit-

vah revije „Domenica del Corriere“ se Mengele s tem „statusom“ že dlje časa okorišča in v kraju Jesolo na jadranski obali naj bi se večkrat srečal s svojo ženo Marto (ki sicer živi v Meranu) ter s sinom Karlom. Italijanski Interpol je sicer tudi pojasnil, da ga Zvezna republika Nemčija ni prosila, naj Mengeleja vpiše na sezname iskanih. „Komu naj bi ga izročili, če bi ga ujeli, ko pa v tem smislu ni uradnih zahtev?“

Iz Jesola je prišla vest, da bi se Mengele utegnil muditi v tem letovišču, vendar pa ne pod svojim pravim imenom. Zvedelo se je tudi, da poteka sedaj preiskava tudi v nekaterih drugih letoviščih ob Jadranskem morju, kjer se po večini zadržujejo nemški turisti.



Obraz žandarmerije v Pliberku

## Josip Broz Tito na Kitajskem

Predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito končuje v teh dneh imponantno vožnjo, v okviru katere je obiskal tri države, med katerimi sta dve med največjimi silami: sprva je obiskal Sovjetsko zvezo, kjer je imel več razgovorov z Leonidom Brežnjevom, nato se je mudil nekaj dni na oddihu v Sibiriji, potoval dalje v Severno Korejo, kjer je imel prav tako razgovore z državnim vrhom, krona obiska pa je bila Kitajska, kjer so ga sprejeli z izrednimi častmi. Niti niso bili užaljeni, da je Tito tik prej obiskal največjega sovražnika Sovjetske zveze. Ta obisk, ki se je zaključil z ogledom province in tamkajšnjih mest, je bil nadaljnji korak v prizadevanjih Tita, da bi naprej stabiliziral ugled svoje države v svetu in dobil nadaljnje garancije za neodvisnost SFR Jugoslavije tako sedaj kot tudi za bodočnost po Titu. Svetovni tisk je o tem potovanju široko poročal. Tita sta spremljala na tem brez dvoma naporni poti Stane Dolanc in ideolog Grličkov. Da je Tito to vožnjo dobro preстал, pričča o njegovem čvrstem zdravju.

## GOSPODARSKI KOMENTAR:

### Nezanimanje za industrijski razvoj

Naša dežela, zlasti pa v njenih predelih jugovzhodnega območja, ima pogoje za razvoj industrije vseh zvrsti. Po tem ozemlju teče AWP-naftovod, ob njem pa plinovod iz Sovjetske zveze v Italijo, ki oskrbuje koroške industrijske centre s plinsko energijo. Ob Dravi obratuje med Beljakom in Labotom 6 rečnih elektrarn, sedma pa je v gradnji. Ob njih pa obratuje še kalorična elektrarna v Št. Andražu. Ti predeli pa so tudi bogati na lesu. In v neposredni bližini čez mejo obstajajo že dolga desetletja železarni na Ravnah in Jesenicah ter industrija svinca v Mežici, ki bi lahko kooperirali z boroveljsko KESTAG oz. z BBU v Podkloštru.

Poleg teh objektov za oskrbo z energijo, z lesom in drugimi surovinami ter polfabrikati pa je v tem območju na razpolago še za mednarodni promet zelo pripravno omrežje železniških prog in cest, ki bo v prihodnjih letih obogateno z avtoprogami Dunaj—Trst in München—Bližnji vzhod.

Kar ob vseh teh pogojih v območju vzhodne Koroške pogrešamo, je pomanjkanje aktivitet za ustrezne industrijske investicije. V tem pogledu ravnajo poddržavljena industrija in poddržavljene banke z vzhodnim obrobjem sedaj že zelo zloglasnega „koroškega centralnega prostora“ čedalje bolj mačehovsko, veliko bolj kot industrijska podjetja privatnega sektorja.

Ta trditve ima svoje korenine v nedavni objavi Avstrijskega instituta za gospodarsko raziskovanje. V zadevni analizi se je institut bavil s strukturo industrijskih investicij v Avstriji v zadnjih letih. S te analize lahko povzamemo,

● da je bilo 1975 v izvedbi 16 industrijskih projektov z več kot 200 milijonov šilingov obsega in s skupnim obsegom 7,1 milijarde šilingov;

● da se je lani število takih projektov zmanjšalo na 14, da pa je vrednost njihovega skupnega obsega kljub temu znašala 6,8 milijard šilingov in

● da je letos v fazi izvedbe zopet 19 takih investicijskih projektov s skupnim obsegom 11,9 milijard šilingov.

Pri vsem tem projekti gradbenega in energetskega gospodarstva niso upoštevani. Upoštevani so le investicijski projekti na industrijskem področju, od katerih je

vsak večji od 200 milijonov šilingov.

Z drugimi besedami: projekti avstrijskih industrijskih investicij v višini nad 200 milj. šilingov znašajo od 1975 naprej 25,8 milijard šilingov. Letos te investicije predstavljajo 40 odstotkov vseh industrijskih investicij.

Na letošnjih industrijskih investicijah so podobno kot zadnja leta v prevladajoči meri udeležena poddržavljena podjetja. Tako izvaja VÖST-ALPINE — v katere sklop sodi tudi boroveljska KESTAG — v svojih centrih Linz in Donawitz tri investicijske projekte, ki bodo stali 11 milijard šilingov.

● Pri tem obsegu za KESTAG — kakor je bilo že večkrat slišati — nima denarjev za investicije. Drugi gigant med poddržavljenimi podjetji — to je ÖMV (državno podjetje za oskrbo z nafto in plin ter izdelkov iz teh) — ima v izvedbi tri projekte na Dunaju in v zahodni Avstriji s skupnim obsegom 14 milijard šilingov. Na Koroško se pri tem poživža.

Tretji teh gigantov — to je CHEMIE LINZ — bo v kratkem zaklju-

### Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU



(bl)

# Slovence postavljajo kot zločince!

Sedaj je tudi uradno: proces proti osrednjemu tajniku NSKS Filipu Waraschu bo od 18. do 20. oktobra pred deželnim sodiščem v Salzburgu. Sodnik bo dr. Eckehart Ziesel, Warascha pa bosta branilca dr. Franci Zwitter in znani dunajski odvetnik dr. Michael Stern, ki je že v času takoj po drugi svetovni vojni branil slovenske anti-fašiste proti različnim sumničjem ovaduhov. Prvotni termin je bil predviden za 10. oktober, ko pa je nemška tiskovna služba NT opozorila na ta značilni datum, so hitro demantirali, proces pa so dokončno fiksirali na 18. oktober. Toda že dejstvo samo, da so na ta datum sploh mislili, dovolj zgovorno kaže,

kakšen duh veje v tem postopku in da gre za vse drugo kot zgolj za obtožbo „navadnega“ zločina.

Kajti danes, četrtek, ko se tiska NT, je na sporedu proces proti dveh drugim pripadnikom slovenske narodne skupnosti, proti dvema žrtvama lanskega policijskega terorja v Škocijanu: proti črkostavcu Milanu Blažaju in proti študentu Janku Malleju.

Pokličimo si v spomin lanske dogodke: 8. avgusta je priredil Kärntner Heimatdienst v Škocijanu „otvoritev spomenika brambovcem in padlim“. Na njej so tako pridigar Duller kakor tudi ostali govorniki ostro nastopili proti manjšinskim pravicam in sploh proti Slovincem na

Koroškem. Več mladih Slovincem je to spoznalo in so hoteli mirno — brez kričanja ali motenja prireditve, izven prireditvenega prostora, razobesiti transparent „proti neonacizmu“ — kakor Janko Malle — ali pa sploh ničesar niso ukrenili in le mirno zasledovali potek prireditve — kakor Milan Blažaj. Kljub temu jih je policija oz. žandarmerija aretirala, jih opremila z lisicami, jih tepla, vlačila po tleh in drugo. Da jih je še hudo ozmerjala, o tem niti ne govorimo. Žandar takrat Blažaju: „Dos nächstemol krieagst an Genickschuß!“ Ko so Blažaja zasliševali, niso bili zadovoljni niti z njegovim imenom: „Im Dajtschn gibt's so wos nit!“

sto žandarjev sedi na zatožni klopi sedaj žrtev tega terorja in sadizma!

Zanimivo vsekakor je, da je tako pri žandarmerijskem terorju v Škocijanu lani poveljeval akcijo namestnik okrajnega glavarja dr. Adalbert Holzer. Isti dr. Holzer pa ima na vesti tudi zadnje aretacije v Pliberku. Če koga to čudi, nas ne: kajti Holzer redno hodi na prireditve Heimatdiensta in je tudi član te organizacije. In član take Slovincem nenaklonjene organizacije je potem namestnik okrajnega glavarja in mu prepustijo vodstvo pri takšnih prireditvah! Holzer je to svoje članstvo nekaj časa tajil, prav tako, da je hodil redno na prireditve Heimatdiensta.

Že 7. avgusta bo proces proti Štefanu Petjaku v Salzburgu, ker je lani opozoril na zamudnost Avstrije v izpolnjevanju državne pogodbe s parolami na javne zidove. Pri tem seveda pozablja, da Petjak tega ne bi storil, če bi Avstrija izpolnjevala svoje obveznosti.

Vsekakor pa so vsi politični procesi v neposredni zvezi z dogajanjem na Koroškem. Kar na vsem lepem, dan po atentatu na želez-

nico v Gospe Sveti, je vodja državnega tožilstva dr. Stossier priredil tiskovno konferenco in dajal „račun“ o zasledovanju koroških Slovincem. Očitka, da gre pri tem za tribunal proti tistim Slovincem, ki se upajo aktivno nastopati proti vse-mogočni večini in predvsem nočejo požreti vsega, kar jim veli oblast, medtem nihče ni znal demantirati.

Koroške rojake pa pozivamo, da se poslužujejo čeka, ki smo ga priložili zadnji številki in darujejo s položnico za sklad politično in sodnijsko zasledovanih koroških Slovincem! (Konto števil. 3300 pri celovski združni zvezi).

Proces proti osrednjemu tajniku NSKS Filipu Waraschu pa bo seveda zopet služil koroškim časopisom, da ga ponovno obsodijo, kakor so to že storili s svojim pisanjem. Dr. Robert Saxer je napisal brošuro o tem in prišel do zanimivih zaključkov. Ne le manjšina, ampak vsa demokracija je ogrožena s takim pisanjem. Če časopisi določeno vest vedno znova ponavljajo, bo vsak miroljuben Korošec verjel direktnim in indirektnim obdolžitvam proti planom slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Prav tako gre dalje proces proti štirim Selanom, ki so 14. novembra odnesli volilno skrinjo s kraja, kjer ničesar ni imela iskati.

Kljub vsem deloma sadističnim izpadom tako imenovanih varnostnih organov doslej še nobenega niso poklicali na odgovornost pred sodišče, ampak šele sedaj raziskujejo. V ponedeljek in torek je v

Celovcu bila komisija ustavnega sodišča, ki je proučevala pritožbe Slovincem.

Aretacijo Janka Malleja je opazovalo tudi več novinarjev — nobeden od njih ni videl, da bi bil

slovenski študent nasilen: „Den homma schon long auf da List'n“ — pod tem geslom se je vrglo več ko pol ducata žandarjev na Janka Malleja, ga vlekli za lase, vrgli na tla, ga tam vlekli in brcali. Name-

## Resolucija pliberških Slovincem Wagnerju

Spoštovani gospod deželni glavar!

Globoko zaskrbljeni za nadaljnji razvoj v naši dvojezični Koroški in zaradi najnovejših, vznemirljivih ukrepov urada koroške deželne vlade, varnostnih organov ter koroškega Heimatdiensta proti avstrijskim državljanom, Vam predajamo tukaj v Pliberku sledečo resolucijo:

1. V Pliberku je bil težko in v vsej javnosti ranjen princip enakosti vseh avstrijskih državljanov pred zakonom.

2. Avstrijskim državljanom ni bilo predano od urada koroške deželne vlade izstavljeno naročilo za nasilno odstranitev simboličnega dvojezičnega krajevnega napisa ne v nemščini, niti v slovenskem uradnem jeziku, čeprav smo navzoči to večkrat in nujno zahtevali.

3. Nam slovenskim državljanom je, kakor smo prepadeni ugotovili, eksekutiva sama demonstrirala, da nimamo pravice obesiti avstrijske zastave na privatno zemljišče. Demontaža avstrijske zastave se je vršila pod neposrednim poveljem okrajnega glavarja dvornega svetnika Scheiberja.

4. Zopet enkrat se je nam Slovincem dokazalo, da kot državljanji nimamo pri avstrijskih varnostnih organih nobene zaščite pred mučenjem, razpočniki, ki eksplodirajo, ter drugimi dejanji. Ovadbe proti nam zaradi nevarnih groženj in dejanj proti nam varnostni organi mnogokrat ignorirajo, celo se branijo, da bi ugotovili personalije storilcev in nam tudi v nobenem primeru niso dali službenih števil.

5. Na podlagi ukaza urada koroške deželne vlade so brez obvestitve lastnika zemljišča motili privatno imovino, privatno lastnino so protizakonito odstranili ter omejili v osebni svobodi osebe, ki so s svojim telesom ščitile privatno lastnino.

6. Z grozo smo morali tudi v Pliberku zopet ugotoviti, da so šele varnostni organi, ki so vezani na povelja, s svojim čudnim postopanjem poskrbeli za to, da je baza pogovorov med demonstranti in publiko oz. med stražitelji table in publiko bila uničena. Tri dni namreč v Pliberku kljub obstajanju simboličnega krajevnega napisa ni prišlo do nobene nasilnosti in se je praktičiral pogovor in sporazumevanje.

7. Občinski mandatarji Enotne liste ne dobivajo od urada koroške deželne vlade kljub ponovnim vprašanjem nobenega sporočila k nezakonitemu postopanju pliberškega župana Othmarja Morja.

8. Avstrijskemu ugledu in tujskemu prometu v našem kraju ne škodujejo zahteve koroških Slovincem po njihovih v avstrijski državni pogodbi zajamčenih pravicah, ampak brezprimerno in nasilno postopanje urada koroške deželne vlade, varnostnih organov in posameznih članov Kärntner Heimatdiensta. Primerjajte, gospod deželni glavar, postopanje oblasti proti stokratnemu nasilju in kršitvi zakona pri pohodu na dvojezične napise 1972 z dogodki v Šentjakobu, Škocijanu in Pliberku!

Eden od demonstrantov, ki so

ga izpustili po aretaciji in večurnem zasliševanju, nam je poročal, da so ga uradniki varnostnih organov težko mučili in je pokazal svoje poškodbe. Prav tako obstaja zdravniško spričevalo.

Številni demonstranti so bili zaradi postopanja varnostnih organov, ki so vezani na ukaze, deloma precej poškodovani. Nekateri od njih bodo še napravili ovadbo, drugi pa se temu odpovejo, ker si od pristojnih oblasti ne pričakujejo nobene pravne zaščite.

Gospod deželni glavar, zahtevamo od Vas stališče ter Vas javno pozivamo, da skrbite, da ostane PRAVICA tudi za slovenske državljanje PRAVICA, ker sicer ne moremo nikoli pričakovati mirnega razvoja v naši skupni in dvojezični Koroški.“

OB OBLETNICI SMRTI HERMANA VELIKA:

## Izgubo čutijo Sele in vsi!

Herman Velik je bil tako povezan z našo zemljo, našim človekom in našo borbo, da ga pogrešamo vsepovsod, zlasti pa tukaj v Selah, kar iz dneva v dan bolj čutimo. Saj prav v morda po njegovi smrti najbolj razburkanem času — po sprejemu zakona o narodnih skupinah, po vsiljenem jezikovnem preštevanju in končno po nesprejemljivih odredbah o dvojezičnih krajevnih napisih in o dopustnosti slovenskega uradnega jezika dodatno k nemškemu, močno pogrešamo njegovo objektivno presojo, s kakršno nam je v dolgoletnem političnem boju in delu za enakopravnost našega ljudstva pomagal prebresti marsikatero oviro in najti rešitev v skoro brezizgledni situaciji. Njegovo delo v Selah tako v šoli kot v občini je najlepši primer za to: saj je pri opravljanju tako funkcije učitelja kot funkcije župana našel vedno posluš in razumevanje za človeške težave in skrbi, posebno za preprostega delovnega človeka, in to na tako nevsiljiv način, da je vedno pritegoval, družil in gradil preko vseh protislovnosti in prepletenosti vsakodnevnih dogajanj ter smeri družbenega razvoja selsko občino v malem kot primer za naše širše narodno hopenje na Koroškem.

Že ob krsti je iskreno priznal govornik vodilne stranke v deželi, da to delo ni bilo lahko in da je doži-

vel marsikatero razočaranje in se mu je oprostil za ovire in težave, ki mu jih je delala tudi stranka, kateri je pripadal.

Kako bi doživljal Herman Velik danes ravnanje z našo narodno skupnostjo — v resnici ga pogrešamo, da bi kakor za časa svojega življenja z nami vred razmišljal in sklepal o poteh in smereh našega naprednega slovenskega gibanja na Koroškem. Zato mislim, da je

(Dalje na 8. strani)

Trikrat isti obraz: namestnik velikovškega okrajnega glavarja dr. Adalbert Holzer kot udeleženec zborovanja Heimatdiensta 13. oktobra 1974 v Celovcu. Na sliki v sredi poveljuje dr. Holzer 8. avgusta lani aretacijo 26 Slovincem v Škocijanu in Sinči vasi. Na spodnji sliki pa poveljuje dr. Holzer uradno odstranitev dvojezičnega napisa v Pliberku — in tri aretacije Slovincem. Res le slučaj?





# Koroška kapitulirala ponovno pred Heimatdienstom

V uglednem švicarskem listu „Tages-Anzeiger“ je dopisnik Arthur Meyer objavil obširno dvodelno reportažo o položaju koroških Slovencev po uvedbi zakona o narodnih skupnostih. List pride do spoznanja, da zadnja manjšinska zakonodaja ne garantira Slovincem obstoja, razvoja in pravice, opisuje pa tudi nekaj značilnih oseb in dogodkov.

Am 6. Juli 1972 verabschiedete der österreichische Nationalrat mit den alleinigen Stimmen der regierenden SPÖ — gegen die Opposition von ÖVP und FPÖ — ein Gesetz über die Aufstellung zweisprachiger Ortstafeln in denjenigen Gemeinden Kärntens, in denen die Volkszählung von 1961 slowenische Minderheiten von 20 und mehr Prozent ermittelt hatte. Damit sollte dem in Artikel 7 des Staatsvertrags von 1955 festgelegten, von Jugoslawien wiederholt geforderten **Minderheitenschutz** endlich Rechnung getragen werden (allerdings war schon damals die Bindung an eine Prozentklausel eine einseitige Minimalinterpretation der staatsvertraglichen Verpflichtung). Der Aufstellung der Tafeln im darauffolgenden Herbst folgten Nacht- und Nebel-Aktionen deutschnationaler Gruppen, die als „Ortstafelsturm“ in die österreichische Nachkriegsgeschichte eingingen. Die Slowenen sprechen auch von der „Kärntner Kristallnacht“: Die neuen Tafeln wurden kurzerhand niedergedrückt; manche Südkärntner Ortschaften sind bis heute nicht wieder beschriftet worden und besitzen am Ortseingang lediglich ein Schild, das den Autofahrern die Innerortsbegrenzung von 50 km/h anzeigt. So nebenbei wurden auch noch ein paar Gehöfte erklärter Slowenen beschmiert („Tschuschensau“ und „Abe zum Tito“) und Deutschsprachige, die mit der Minderheit sympathisierten, mit Gewalt bedroht. Die Gendarmerie sah untätig zu; die Politiker schwiegen. Mehr noch: Die eigene SPÖ sorgte in Kärnten — aktiv oder passiv — dafür, daß ihr Gesetz nicht durchgesetzt wurde.

## Fatale Erinnerungen

Der Alleingang der SPÖ von 1972 hatte nämlich Folgen zu haben droht: Sima, bislang im Landtag mit einer absoluten Mehrheit der SPÖ ausgestattet, wurde auf dem Klagenfurter Hauptplatz von einer aufgebrauchten Menge mit Eiern und faulen Tomaten beworfen, Bundeskanzler **Kreisky** angerempelt und als „Saujud“ titulierte. Manches erinnert an die Zeit, da sich Kärnten stolz den deutschen Gau mit der höchsten Prozentzahl eingeschriebener NSDAP-Mitglieder nennen durfte. Bei den Gemeinderatswahlen vom 25. März 1973 verlor die SPÖ 6 Prozent ihrer Stimmen und in der Hauptstadt Klagenfurt den Bürgermeister. Siegerin war die deutschnationale FPÖ, die mit der Parole von der jugoslawischen Bedrohung in den Wahlkampf gezogen war. Sollte die SPÖ wegen ein paar Slowenen, die ohnehin immer weniger wurden, auch noch die Majorität im Landtag oder gar die für den Ausgang der nächsten Nationalratswahlen wichtigen Kärntner Stimmen verlieren? — Unter diesem Aspekt blies Kreisky gegen seine eigene Überzeugung in der Minderheitenfrage von Wien aus zum Rückzug. Landeshauptmann-Stellvertreter Frühbauer beurteilt diese „Wende“ in der Slowenenpolitik seiner Partei rückblickend so: „Ich glaube, daß es für die Minderheit sicher besser ist, die Sozialdemokraten tragen in diesem Land weiter die Verantwortung, als wenn andere die Verantwortung tragen würden.“

## Gegen Minderheiten läßt sich leichter „exekutieren“

Die ersten, die das zu spüren bekamen, waren die Slowenen sel-

ber: Als sie am Abend des 13. Juli in **St. Jakob (Šentjakob)** im Rosental dagegen protestieren wollten, daß dieser einmal rein slowenische Ort, der nach dem Gesetz von 1972 noch als zweisprachig gegolten hatte, gleich unzähligen anderen nach dem neuen Gesetz nur mehr deutschsprachig gekennzeichnet ist, stießen sie auf ein Großaufgebot der Gendarmerie.

Die Slowenenorganisationen der Gemeinde, die sich mehrheitlich der Pflege der slowenischen Kultur widmen (und von dieser Gemeinsamkeit her auch Kontakte zur **Lia Romantscha** in Graubünden unterhalten), wollten die irreversible Tat der Ortstafelstürmer von 1972, die seinerzeit die zweisprachigen Ortstafeln von St. Jakob gefällt hatten, umkehren. Ihnen waren die neuen, nur mehr deutschen Straßenschilder genauso ein Dorn im Auge; sie wollten an ihre Stelle wieder zweisprachige setzen. Anders als die deutschen Stürmertrupps vor fünf Jahren wurden sie aber von der Exekutive daran gehindert: Mit einem Feuerwehrseil verbundene Gendarmen bildeten einen undurchdringlichen Kordon um die allein deutsch beschriftete Tafel. Staatspolizisten in Zivil lichteten zusätzlich die Demonstranten — unter ihnen auch zwei Gemeinderäte von St. Jakob — mit Kameras ab, zwecks leichter späterer Identifizierung. Die zweisprachige Tafel wurde dennoch aufgestellt: neben der offiziellen deutschen auf dem privaten Grund eines slowenischen Bauern. Dort blieb sie freilich nur ein paar Tage. Im Gebäude der Kärntner Landesregierung in Klagenfurt hatten die Juristen ermittelt, daß das Aufstellen von Schildern, die einen amtlichen Charakter vortäuschen, auch auf privatem Grund verboten ist. Gegen die illegalen Aufsteller wird seither — im Gegensatz zu den Ortstafelstürmern — wegen möglicher Verletzung der Straßenverkehrsordnung bzw. wegen möglicher Amtsanmaßung ermittelt. Gegen Minderheiten und auf einer Dreiparteienbasis läßt es sich leichter exekutieren.

Die Unzufriedenheit und der Protest dieser Minderheit sind indes nur allzuleicht verständlich, wenn man die beiden Gesetze — das „nichtexekutierbare“ von 1972 und das geltende, „exekutierbare“ — miteinander vergleicht. Verletzte schon das von den Sozialisten im Wiener Nationalrat im Alleingang beschlossene Gesetz strenggenommen den Wortlaut des Staatsvertrags (dieser schreibt die zweisprachige Beschriftung **aller** topographischen Hinweisschilder im gesamten zweisprachigen Territo-

rium Südkärntens vor, während bereits das SPÖ-Gesetz dafür eine 20-Prozent-Klausel enthielt), so bedeuten die neuen Bestimmungen für die Slowenen erst recht einen Rückschritt: Nicht nur St. Jakob, sondern eine Vielzahl von beiden Seiten des Konflikts hartumkämpfter Ortschaften scheinen nicht mehr zweisprachig auf. Überall dort, wo mit dem hartnäckigen Widerstand der Deutschnationalen zu rechnen war, siegte in den Klagenfurter und Wiener Amtsstuben der Opportunismus. Dabei stützte man sich auf die nichtssagenden Ergebnisse der gescheiterten, weil von den Slowenenorganisationen boykottierten Volkszählung vom letzten Herbst (diese war ursprünglich vom deutschnationalen **Heimatdienst** gefordert und von Bundeskanzler Kreisky nach anfänglicher strikter Ablehnung gebilligt worden) oder auf frühere Zählungen, die ebenfalls auf problematische Weise durchgeführt worden waren (etwa, weil sie sich an die aus der nationalsozialistischen Aera stammende Unterscheidung in

gang des Prozesses darf man gespannt sein. Vieles spricht dafür, daß der aufgrund einer Anzeige eines arbeitslosen Gelegenheitsarbeiters zuerst in Haft genommene, später wieder freigelassene Slowenenpolitiker freigesprochen werden wird, haben sich doch fast alle der von den deutschsprachigen Kärntner Zeitungen begierig aufgegriffenen „Beweise“ mittlerweile bereits als brüchig erweisen (wie unter anderem aus einer von einem Südkärntner Gymnasiallehrer zusammengestellten Dokumentation hervorgeht).

## Diesseits der Karawanken keine Slowenen mehr?

„Das Slowenenproblem in Kärnten wird erst dann gelöst sein, wenn es diesseits der Karawanken Slowenen nicht mehr gibt“, hatte der Kärntner Heimatdienst einmal formuliert. Das neue Volksgruppengesetz billigt den Slowenen zwar formelle Rechte wie dasjenige auf eine eigene Sprache und Kultur zu und verspricht ihnen sogar eine

verkehrs, dem politische Aktionen schaden könnten. Der Bürgermeister ist bewandert; man merkt, er ist ein guter Gemeindevater, dem die Entwicklung seines Dorfes am Herzen liegt. Er sorgt für alle gleich, für Deutsche und Slowenen. Erst als wir ihn nach seiner eigenen Sprachzugehörigkeit fragen, stockt er: „Ich kann Ihnen diese Frage nicht beantworten; ich weiß ja nicht, was Sie nachher in die Zeitung schreiben werden.“

## Der Wirt will kein Neger sein

Slowene ist in Kärnten, wer sich als **Slowene** bekennt. „Hätten alle Slowenen schwarze Hautfarbe, dann wäre mehr als die Hälfte aller Kärntner schwarz. So aber sind es von Jahr zu Jahr weniger. Nach der gescheiterten Zählung vom vergangenen Herbst gibt es in ganz Kärnten zusammen nicht einmal so viele Slowenen wie allein in Wien. Nur: Menschen können doch nicht einfach verschwinden!“ Der Mann, der so formuliert, ist ebenfalls Bürgermeister in einer zweisprachigen Gemeinde, allerdings — obwohl SPÖ-Politiker — erklärter Slowene und Gegner der Dreiparteienregelung von 1976. Er betreibt hauptberuflich ein Gasthaus. Dieses war bis vor wenigen Monaten nur durch eine Bierklame, Serienfabrikat in deutscher Sprache („Villacher Bier vom Faß“), gekennzeichnet. Erst als ihn seine slowenischen Gesinnungsgenossen zu später Stunde zwangen, Farbe zu bekennen, und ihm das slowenische Wort „Gostišče“ über die Eingangstür pinselten, entschloß er sich, sein Haus zu beschriften: Die neue Tafel ist **dreisprachig**: „Gaststätte — Gostišče — Trattoria“. Der Wirt ist international; schließlich liegt sein Haus an der Route zur **Adria**, und die war zunächst einmal österreichisch, später jugoslawisch und italienisch. Auch er ist kein Neger.

Im Gegensatz zum Königreich der Zwischenkriegszeit unternahm das kommunistische Jugoslawien später auch nie mehr einen Annexionsversuch. Es hört indessen nicht auf, Österreich seinerseits an die staatsvertraglichen Verpflichtungen zu erinnern, die — so ungern das österreichische Politiker hören — bis heute, was die Frage der slowenischen Minderheit betrifft, im Wortlaut nicht erfüllt sind.

Das hindert freilich die FPÖ und andere politische Kärntner Organisationen, in denen sich ehemalige Nationalsozialisten tummeln, nicht daran, **alte Emotionen zu schüren** und drastisch die angebliche „jugoslawische Gefahr“ an die Wand zu mahlen. Im Wahlkampf ist ihnen jegliches Mittel recht. Dabei kommt ihnen der ideologische Wandel im Nachkriegsjugoslawien nur gelegen. Sie schützen jetzt nicht mehr das „deutsche Abendland“ vor den bösen „Slawen“, sondern die „freie Welt“ vor dem Kommunismus (Jugoslawiens von Moskau unabhängiger Kurs interessiert dabei in Kärnten wenig).

Die Slowenenorganisationen erscheinen, so gesehen, nicht mehr bloß als der „verlängerte Arm Belgrads“, sondern „des Weltkommunismus“, und ein betagter, politisch recht konservativer katholischer Dorfpfarrer in Südkärnten muß es sich gefallen lassen, als „Titoist“ und „Kommunist“ beschimpft zu werden, nur weil er seine Schüler auf die reichen Schätze der slowenischen Literatur aufmerksam machte.

Distanziert sich ein Kärntner Slowene aber vom jugoslawischen Kommunismus, so ist das für militante Deutschnationale erst recht ein Argument: „Also, was willst denn, wenn's dir bei uns eh besser gefällt, kannst ja deutsch reden!“



Pliberk 77: Žandarmerija davi študenta Janka Pippa ...

„slowenisch“ und „windisch“ hielten).

## Verfahren wegen Anstiftung zu Bombenattentaten

„Uns wirft man heute vor, die Radikalen im Lande zu sein, die Unruhe in Kärnten stifteten. Dabei sind nicht wir es, die etwas verändern wollen. Im Gegenteil: Wir wollen nichts anderes, als das bleiben, was wir immer schon waren: nämlich Österreicher slowenischer Muttersprache. Ist man schon deswegen ein Verräter und Kommunist, weil man sich dem aus allen Ebenen ausgeübten Assimilationsdruck nicht beugt?“ formuliert **Filip Warasch**, Sekretär des (christlichen) **Rats der Kärntner Slowenen**. Gegen ihn läuft ein Verfahren wegen angeblicher Anstiftung zu Bombenattentaten. Auf den Aus-

Förderung ihrer kulturellen Aktivitäten. In der Praxis hat aber nicht zuletzt die Kapitulation der SPÖ in der Ortstafelfrage gezeigt, daß das Ziel der Slowenengegner beständig näherrückt.

Die Geschichte von jenem Kärntner ÖVP-Politiker und prominenten Mitglied des (deutschnationalen) **Kärntner Heimatdienstes** ist Legende, der seine betagte Mutter immer dann in die Speisekammer einsperrt, wenn er wichtigen Besuch erhält. Er hat einen einfachen Grund: Die gute Oma spricht nur „windisch“.

Eine andere Geschichte habe ich anlässlich meiner Recherchen für diese Artikelserie selber erlebt: Der Pressereferent der Kärntner Landesregierung begleitet mich in ein Karawankendorf, das dafür bekannt ist, daß hier „Deutsche“ und „Slowenen“ friedlich beisammenleben. Es hat seit kurzem wieder eine zweisprachige Ortstafel. Der Pressereferent führt mich zum Bürgermeister, „einem Slowenen“, wie er betont. Er sitzt einmal wöchentlich im Gemeindeamt. Den Rest der Woche verbringt er in seinem Hauptberuf auf einem Amt der Kärntner Landesregierung in Klagenfurt — ein Staatsbeamter also, der im Nebenamt als Mandatar einer der drei „staatstragenden“ Parteien Gemeindepolitiker ist.

Kärnten, ein Bundesland mit verhältnismäßig hohen Arbeitslosenziffern, beschäftigt überdurchschnittlich viele **Gendarmen**.

Der Bürgermeister schenkt selbstgebranntem Sliwowitz ein; wir sprechen über dieses und jenes: die römischen Ausgrabungen im Ort, die Aussichten des Fremden-



Pliberk 77: Žandarmerija v lisicah odpelje Boruta Sommereggerja ...

FELIKS DERECKI:

## Odgovornost

Kot navadno sem po kosilu vzel v roke časnik in pozorno prebral naslov, natisnjen z debelimi črkami: „Velik požar v veleblagovnici. Škode za več milijonov zlotov.“

To ni bila nikaka senzacionalna novica, toda moja pozornost je pritegnil zadnji odstavek, ki se je glasil takole: „Za požar je kriva slaba električna napeljava.“

Toda če bi stanovalci bližnjih hiš ne bili tako ravnodušni, da so prepozno obvestili poklicno gasilsko četo, bi bila škoda mnogo manjša. Brez dvoma, krivci so med nami!

Članek sem še enkrat prebral in nenadoma sem se čutil krivega. Stanujem v tej ulici, lahko bi bil tistega dne ostal doma, ne pa da sem rinil v gledališče — in končno bi lahko bil malo bolj pozoren, kaj se dogaja v veleblagovnici.

Odložil sem časnik in odšel z doma. Na mesto se je spustil mrak. V zaprtih trgovinah in uradih, kamor sem lahko stopil, sem pregledal električno napeljavo.

Sprehajal sem se po ulicah in skrbno pazil, da bi kje ne izbruhnil požar. Po polnoči sem se povzpел na streho, od koder sem imel popoln razgled po spečem mestu. Šele nekaj trenutkov pred svitom sem odšel spat in prav takrat se je vnela neka drvarnica.

HARRY ROBERTSON:

## Dva zrezka

Preden pričnemo z zgodbo o dveh zrezkih, moramo poudariti, da je bil Oskar Pascholl mož, ki je navdse ljubil red. Ne samo zunanji red, sistematično vsakdanjega življenja, temveč tudi notranji! Z drugimi besedami: Pascholl je bil pravičen mož, neizprosni, kadar gre za načela. Samo zato se mu je lahko ondan pripetilo naslednje.

Pascholl sedi v restavraciji. Utujen in lačen. „Natakar!“ pokliče. „Zrezek!“

„Svinjskega?“ vpraša natakar. Pascholl raztreseno prikima. Se le ko je natakar odšel, se je zavedel, kakšno neumnost je storil. Njegova najljubša jed so vendar telečji zrezki. Nič lepšega si ni mogel zamisliti.

Svinjskih zrezkov, posebno če

Ta neprijetni dogodek me je samo utrdil v prepričanju o moji krivdi. Če bi bil buden do konca, bi se drvarnica gotovo ne bila vnela. Ali je potrebno posebej poudariti, da od tega trenutka več nisem zatisnil očesa? Kot nalašč požarov ni bilo nikjer. Kmalu zatem me je zadela nova nesreča. Poslovodja bližnje trgovine je poneveril večjo vsoto denarja in zato so ga zaprli.

„Za to so krivi tudi kupci, ki so umazanemu trgovcu gledali skozi prste,“ sem prebral v jutranjiku. Slaba vest mi ni dala miru. Pri nepričakovanih srečanjih z miličniki sem nehote zardeval, ulice pa sem prečkal z visoko zavihanim ovrtnikom.

Ko sem še nekajkrat bral o različnih utajah in poneverbah, sem zgubil še preostanek miru. Tako ni bilo mogoče še naprej. Nekega dne sem z vzdihom olajšanja prestopil prag javnega tožilstva, kjer so me napotili k odgovornemu tovarišu. Naštel sem mu vse požare in poneverbe, za katere sem se čutil krivega. Na srečo nisem naletel na birokrata. Sodnik me je pozorno poslušal in se nato poglobil v branje kazenskega zakonika. „Sedite, prosim,“ je dejal z glasom, ki je izražal razumevanje za moj problem. „Potrudili se bomo in skušali za vas kaj storiti.“

so bili mastni, pa ni prenesel. Če ga je vendar jedel, je bil nato dva dni bolan.

Pascholl skoči s svojega stola in teče k natakarju.

„Natakar,“ pravi, „ali bi lahko svoje naročilo spremenil?“

„Zelo mi je žal,“ je odgovoril natakar, „zrezek je že v ponvi!“

Pascholl gre počasi nazaj k svoji mizi. V vratu že čuti okus po svinjskem mesu in na tistem skleni, da se ga sploh ne bo dotaknil. Toda že je prišel natakar s krožnikom.

„Telečji zrezek, prosim.“ je rekel in postavil krožnik na mizo.

„Ampak jaz sem naročil vendar svinjskega!“

„Mislim sem, da... pomota, oprostite! No, pa gotovo boste jedli tu-

## Strupeno nedeljsko čtivo

S kričečim naslovom „2000 Slovencev več po letu 1945“ prinaša list „Nachrichten für den Sonntag“, ki izhaja v Linzu, članek, v katerem mrgoli neresničnosti, podtikavanj in groženj. Zabeljen je s pikrimi podnaslovi kot „Tako bi naj bila Koroška na podtalen način poslovenjena — Politični begunci so trojanski konj Tita — Uredba o šolstvu je vnebovpijoč dokument sramote.“

Isti članek je objavil tudi dunajski masovni tednik „Wien am Samstag“. — Gre očitno za široko zasnovano gonjo.

Samo nekaj rožic iz tega „cve-tobera“ hujskaške nestrpnosti:

„Gotovo ni na svetu manjšine, ki bi zahtevala in jih tudi dobivala toliko pravic, kot pripadniki slovenske narodnosti na Koroškem. Po številu je ta skupina izredno majhna. Le 13.712 oseb se je pri zadnjem ljudskem štetju na Koroškem izjavilo za Slovence. V tem številu pa so vključeni tudi „Windische“, ki nočejo imeti prav nobenega opravka s Slovenci.“

Škoda za prostor, da bi navajali številke ljudskega štetja, pri katerem je bilo Koroško prebivalstvo uvrščeno kar v devet jezikovnih kategorij. Naj zadostuje, da se je kljub pritisku omenjenih 13.712 oseb izjavilo za Slovence ter da so po

uradnih statistikah takozvani „Windische“ šteti v drugih skupinah.

Se razume, da člankar meče vse Slovence v isti koš. Vsi so pod vplivom komunizma, pa naj se sami označujejo za „krščanske“ ali „narodne“. — Toda piscu, ki poljubno spreminja celo podatke uradnih ljudskih štetij, bi bilo zaman dopovedovati o svetovnonazornih razlikah. Njemu je najljubše, da so vsi v komunističnem košu, kajti potem more po vseh Slovincih udrihati, češ da so komunisti in da so zato nevarni državi.

Za primer, kako so ti maloštevilni Slovenci nevarni, navaja, da je v občini Železna Kapla od 68 primerov posestnih sprememb, ki so bile od leta 1945 pa do sedaj izvršene, šlo 64 v prid Slovincem. Ne pove pa, koliko teh Slovencev je rojenih avstrijskih državljanov in so njih predniki že stoletja živeli na Koroškem.

Slovenščina je bila po državni pogodbi priznana poleg nemščine kot uradni jezik. Za „Sonntag“ ta določba ne obstoji, kajti pravi: „Zahtevamo, ki jo z vso resnostjo postavljajo Slovenci, da bi morali vsi koroški uradniki znati slovensko, je moč označiti le kot nezmerno samopovzdigovanje (Größenwahn). Je to popolnoma odvisno nagajanje, kajti vsak Slovenec itak zna

NAŠ TEDNIK PRED 20 LETI — NAŠ TEDNIK PRED 20 LETI — NAŠ TEDNIK PRED 20 LETI — NAŠ TEDNIK

di telečjega, saj ni mnogo razlike. Zelo rahlo meso je!“

„Rahlo ali ne rahlo!“ se razjezi Pascholl in zardi. „Naročil sem svinjski zrezek in... in...“

„Prosim, ne razburjajte se,“ pravi natakar, „pač majhna pomota, nič drugega!“

„Nič drugega!“ vzklikne Pascholl. „Majhna pomota, nič drugega? Če bi vi ležali na operacijski mizi in bi vam zdravnik namesto slepiča odrezal želodec, ali bi to bila tudi majhna pomota, drugega nič, ha? Ali če bi kretničar premaknil kretnico na desno namesto na levo in bi prišlo do železniške nesreče? Dvesto mrtvih, med njimi tudi vaša žena? Tudi samo majhna pomota in nič drugega?“

Natakar prebledi. „Prav,“ pravi, „pa vam bom prinesel svinjskega!“ Vzame krožnik in prinese svinjski zrezek, orjaškega in mastnega. Pascholl ga poje v nekaj trenutkih.

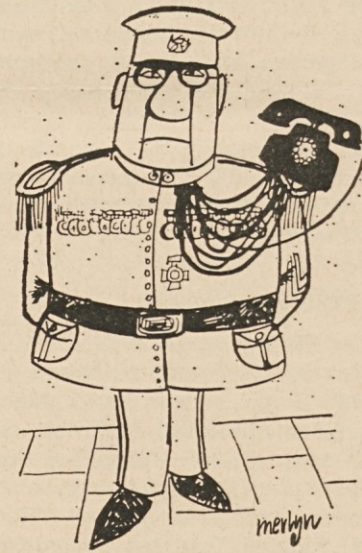
„Majhna pomota,“ godrnja med jedjo, „kakor da bi bila beseda ‚pomota‘ kakšno opravičilo!“

Potem odide domov, leže v posteljo, pokliče zdravnika in je tri dni bolan.

### Za dobro voljo

DVOJČKA

»Kaj pa se smejiš, Janezek?«  
»Kako se ne bi! Mihca umivaš že drugič.«



DR. FRAN DETELA:

35

## Mala življenje

POVEST

„Oh, poleti je to lahko delo,“ je dejal, „ali pozimi me že pobira, pozimi, ko je zemlja zmrzla.“

Z nepretrganim delom je dušil mož svoje misli in svoj spomin, a kakor hudi duh je hodil za njim Premec in ga mučil z grenkim očitanjem. „Oh, pusti me, Premec!“ ga je prosil nekdanji sosed. „Saj vidiš, da nimam nič dobrega na svetu.“ Vidno je pojemale njegova moč in nazadnje se je moral uleči. Zapuščen je ležal v svoji bajti in nihče ga ni obiskal, nihče se ni zmenil zanj, le Premec se ga je še spominjal in je prišel k njemu; in Premec mu je tudi pripeljal Jurija. Rožanec se je sklonil pokonci in obe roki podal mlademu Pečarju. Še enkrat se mu je zasvetilo oko, potem pa so ga zalile solze. „Jurij, odpusti,“ je jecljal, in Jurij je bil tako ginjen, da je komaj govoril.

„Odpustite rajši vi meni!“ je dejal in tolažil moža, da bo spet okrevljal in da se bosta še vkup veselila.

A mož je odkimal. „Moj dan je dozorel, da se že osiplje,“ je dejal. „Preden bo teden v kraju, me poneso. Da si le ti še prišel! Povej mi še, Jurij, kako se ti godi! Jaz težko govorim, poslušam pa rad.“

Pozno ponoči se je vrnil Jurij domov, Rožanca pa ni videl več, zakaj dva dni pozneje je izdihnil svojo dušo dolinski grobokop.

„Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade,“ je menil

Premec, ko je spremljal med redkimi pogrebci svojega sosedu na poslednjem potu.

V oporoki Rožančevi pa je bil imenovan za edinega dediča Jurij Pečar na Strmi peči in okoli pet tisoč goldinarjev je podedoval Jurij. Postavil je Rožancu spomenik na pokopališču, in kadar je prišel v Dolino, ni pozabil ondi pomoliti za svojega dobrotnika.

Premec je bil osamel in dolgčas mu je bilo, kadar je hodil z Gorice v Dolino in nazaj svoja navadna pota. Stara sestrična Urša se je bila priselila k njemu in mu kuhala, kadar je imela kaj. Rožančeva nesreča pa je deloma tudi njega zadela; zakaj vse tiste samice, ki so se prej držale Rožančeve hiše, so prišle zdaj v njegovo, kakor poljske miši, privabljene od nove gospodinje Urše. Premec se ni dosti menil za to skupščino, ker je bil malo doma, tem bolj so se pa menile ženice zanj. Sklenile so storiti dobro delo in spreobrniti dedca, da ne bi več preklinjal in razgrajal. Kadar je bil torej Premec doma, je začela Urša praviti zgodbe raznoterih svetnikov in popisovati trpljenje duš v vicah in tako lepo je znala pripovedovati, da je Premcu seglo do srca.

„Urša, ti pa res lepo pripoveduješ,“ je dejal mož, in Urša se je zadovoljno obliznila. „Primojdunaj, ti bi morala biti za duhovnega gospoda, ne pa da bi lonce na ognjišču grela.“

„Glej, Premec,“ je opominjala Urša, ki je znala porabiti ugodni trenutek, „vse te muke trpé duše v vicah največ zavoljo preklinjevanja.“

„Kaj vraga!“ se je čudil mož. „Da bi bilo to tak hud greh? I, kje si pa izvedela ti to, Urša?“

„Glej ga! Kje bom izvedela? V bukvah je vse zaznamovano in zapisano!“

„Ti misliš torej, da naj bi jaz pustil vse te čvrste bese-

de? Meni pa dobro dé — ti ne veš — če malo zakolnem. To je moj oddušek.“

„Seveda ti tukaj dobro dé,“ svari Urša, tam ti bo pa hudó.“

„Kako bi se pa jaz najlaže odvadil teh besed? Saj toliko mi ni do njih.“

„Spomni se duš v vicah!“

„Rad, če bi se mogel. Pa ravno v pravem času mi ne pridejo na misel. Veš kaj, Urša? Spomni me rajši ti!“

Urša mu je obljubila in ves ženski zbor se je veselil, da je rešil eno dušo iz vragovih krempljev. Kadar je Premca jeza ali dolgčas ali kar si bodi zapeljalo, da je zarobantil, je zavpila Urša: „Premec, spomni se duš v vicah!“ in mož je utihnil. Toda le, kadar je bil trezen; kadar se je pa primerilo, da ni bil, in če ga je imel le količkaj pod klobukom, je zagazil z obema nogama v stari greh. „Oh Premec, kaj pa duše v vicah!“ je opominjevala Urša. —

„Tiho, baba!“ je tedaj zarohnel. „Ti in tvoje duše v vicah! Zahvalite Boga, da ste pod streho in na gorkem. Grešnika pusti pri miru, če ne, bom jaz vse iz hiše spodil, primojdunaj!“

Tako je časih iznenadil Uršo, ki je bila že popolnoma prepričana, da je mož ves drugačen; in to jo je žalilo tembolj, ker se je bila že proti župniku pohvalila, kako spreobrnjenje se ji je posrečilo. Oj Premec, nikar ne bodi tako trdovratnega srca! A kaj je hotel, ko mu je bilo tako dolgčas po Mihui in Juriju! Francé mu je bil premoder, da bi se z njim pogovarjal, in vrstniki so bili vsi stari, on pa še vedno mlad. V vinu je topil svojo žalost in v krčmo je nosil vestno denar, kar si ga je sam prislužil in kar sta ga mu dajala Miha in Jurij. Francé pa mu je dejal: „Denarja ne potrebujete, oče! Brez skrbi lahko živite pri nas, pijača vas bo spravila v grob.“



# Pliberk: močna zaskrbljenost za sožitje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Volkszeitung in ji priznal precejšnjo tehtnost. Resolucijo objavlja v slovenskem prevodu v celoti na 3. strani.

Deželni glavar Wagner je resolucijo vzel nase, jo po kratkem razmišljanju vzel iz kuverte in jo prebral, pri čemer je bila najbolj zanimiva njegova mimika, kajti očitno že pri drugem odstavku je bil prepaden in nato so se menjaje kazali na njegovem obrazu prepadenost, začudenost, jeza in zopet prepadenost. Po kratkem obotavljanju je ozmerjal slovenska mandatarja, češ da se s tem onemogočijo, da zdaleč ne zastopajo več slovenskega prebivalstva, ker to delajo le večinske stranke, ki da imajo za svoje volilce tudi večino koroških Slovencev. Wagner je nadalje dolžil oba slovenska mandatarja, da očitno iščeta le publiciteto in hočeta za vsako ceno priti v časopise. Domej je te obdolžitve zavrnil in dejal deželnemu glavarju, da skrbi Enotno listo to sožitje.

Wagner se očitno spozna na metodo toplo-mrzlo: dan navrh, potem ko je očital v Pliberku Ignacu Domeju, da osrednji organizaciji ne zastopata več slovenskega prebivalstva („to sem povedal tudi novemu jugoslovanskemu veleposlaniku Pribičeviću pred tremi dnevi“), je zopet apeliral na „odgovorne slovenske voditelje“, naj skrbijo za mir.

Potem ko je bil pomenek z Wagnerjem končan, sta se slovenska mandatarja oddaljila od oficialnega sprevoda. V slovenskem šotoru krajevnega prosvetnega društva Edinost pa so se zvečer zbrali vsi mandatarji in slovenski kulturni delavci v občini in med seboj dostojno praznovali pliberški sejem.

Kako nesmiselni so bili Wagnerjevi očitki slovenskima mandatarjema v Pliberku, kaže ravno oseba Ignaca Domeja samega: Domej je vodil občinski mandatar slovenske Enotne liste v pliberški občinski sobi in prvi podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev v isti osebi. Slovenski narodni voditelj tako jasno dokazuje, da niso generali brez armade.

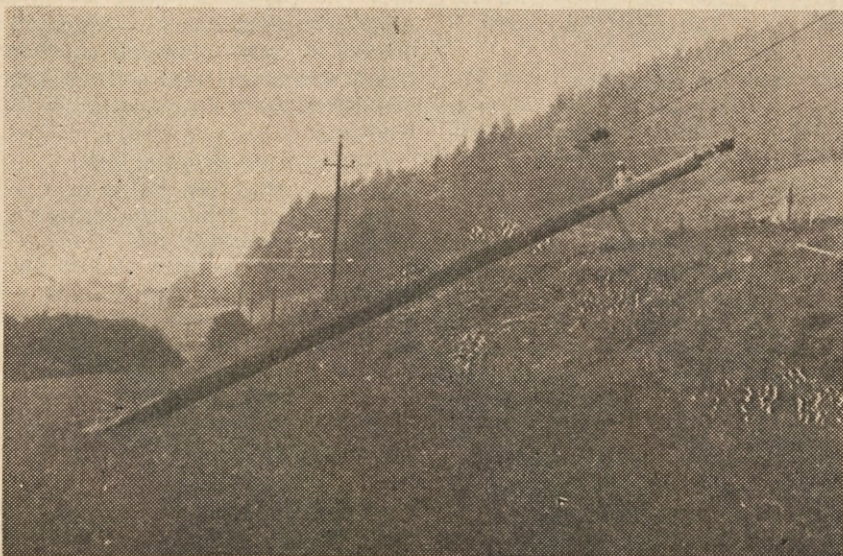
Pliberška Posojilnica in zadruga pa si je izmislila dvojezičnost posebne vrste, potem ko so s privatnega zemljišča ob Posojilnici uradno oropali dvojezični napis. Direktno na hišo so pripeli tablo, ki je skoraj docela podobna uradnemu napisu, pač pa so v modrem delu (zadaj na rdečem delu) dodali besede „Posojilnica“ in „Kmečka gospodarska zadruga“. Da bi potrgali tudi to tablo, pa se je zdelo očitno tudi oblasti prenevarno.

Jugoslovani so pliberški sejem skoraj popolnoma bojkotirali. Na meji so mladinci delili letake, ki so opozarjali na zadnje dogodke v Pliberku in naslovili na morebitne obiskovalce poziv, naj se iz solidarnosti do Slovencev v pliberški občini ne peljejo na sejem, če pa že, naj obiščejo slovenski šotor. In res, avtomobilov z jugoslovansko registracijo je bilo manj kot katerikoli drug „navaden“ dan. Naš reporter je v soboto cel dan zapazil le dva avtomobila z jugoslovansko registracijo.

Krepak, a nič manj točen izrek pravi, naj si človek ne pusti na glavo srati. Jugoslovani si niso pustili

od tistih pliberški purgarjev, ki vedno znova govorijo o „Titovih banditih“, „Gehts obe“ itd. Ob otvoritvi, ko je reporter NT slikal predajo resolucije deželnemu glavarju, mu je eden od teh nepoboljšljivih dejal: „In Jugoslawien dürfats nit fotografiern!“ Konsekvence so potegnili tudi jugoslovanski nogometiški in jugoslovanski trener pliberškega moštva: v nedeljo so igrali zadnjič. Kajti namen športa je povezovalje med narodi, če pa polovica moštva kot protidemonstranti ozmerjajo in psujejo pripadnike manjšine, sodržavljane, soobčane, predvsem pa smešijo in žalijo državo, iz katere prihajajo igralci — stebri pliberškega moštva —, potem to ni le nešportno, ampak tudi nasprotuje namenu, zakaj so ti igralci prišli igrati na Koroško: gojiti stike med obema narodoma in državama. Menda pliberške funkcionarje sedaj peče i vest i izguba igralcev in trenerja...

**Neposredno v zvezi z dogodki v Pliberku je treba videti tudi dva**



Drugi razstreljeni električni drog, ki pa ni prekinil toka.

## Izgubo čutijo Sele . . .

(Nadaljevanje s 3. strani)

upravičeno, da prav ob spominu na njegovo zadnje slovo od nas spregovorimo k današnji situaciji naše narodne skupnosti.

V Selah vam je gotovo najbolj blizu in najbolj nerazumljiv proces proti vašim fantom, ki niso storili nič drugega kakor da so hoteli prepričati, da se z laždemokratično metodo preštevanja okrneje pravice, ki nam koroškim Slovencev pripadajo po državni pogodbi, tudi v Selah. Niso hoteli dopustiti, da bi bile vse težke žrtve, ki so jih Sele dale v borbi proti fašizmu za ohranitev svojega na smrt obsojenega naroda, zaman. Zato so vse naše simpatije s temi fanti in želimo z vsem srcem, da ta novi proces proti Selanom ne bi šel v zgodovino kot dokaz nespremenjene nestrpnosti do našega človeka in zanikanja njegovega obstoja na podedovani domači zemlji.

To velja za vse procese proti našim ljudem, ki so pred nami in ki

jih kot demokrati, kot borci proti fašizmu, kot pripadniki slovenskega naroda, ki je dal ogromne žrtve v borbi proti nacizmu za svobodo tudi avstrijske domovine, ne moremo razumeti. Kajti tudi fantje v Škocijanu, iz Pliberka, iz Globasnice, niso storili nič drugega kakor da so opozarjali pristojne oblasti in svet na pravice, ki nam gredo in na katere čakamo že več kot 20 let. Zato vse te procese ni mogoče razumeti drugače kakor kot pritisk na našo narodno skupnost in njeno vodstvo, da bi se zadovoljila z rešitvijo, kakršno sta nam oktroirala zakonodajalec in vlada z zakonodajo z dne 7. julija 1976 in z odredbami z dne 31. maja tega leta. To izhaja zlasti iz procesa proti osrednjemu tajniku Narodnega sveta koroških Slovencev Filipu Waraschu, ki je ne glede na gorostasno obtožbo po vseh dosedanjih spremljevalnih okoliščinah že v času predpreiskave in preiskave same očitno izraz politične provokacije.

(Dr. Franci Zwitter ob 1. obletnici smrti Hermana Velika)

pripetljaja, ki sta se zgodila v Dobrli vasi: kratko po atentatu je žandarmerija zaprla ceste in kontrolirala avtomobile, ki so se peljali mimo. Na križišču v Dobrli vasi so ustavili avtomobil, v katerem so sedeli štirje Slovenci. Ko so jih hoteli povpraševati, kje so bili, so Slovenci zahtevali, da jih vprašajo v materinem jeziku. Okrajnemu inšpektorju Erhardu je najbrž počil ovrtnik in je zakričal: „Wir werden sie wegen dieses unverschämten Benehmens festnehmen!“ Nek drugi žandar naj bi potem tolmačil, a svoji nalogi ni bil kos. Njegovo prvo vprašanje se je glasilo: „Od kako ste doma?“ Zaradi tega zadržanja so na žandarmerijski postaji, kamor so jih nato spravili, mladi Slovenci zahtevali službene številke žandarjev, a jih le-ti niso dali.

V noči od ponedeljka na torek so neznani storilci narisali na dva tovornjaka avtopodjetja Sienčnik vislice s stavkom: „Schweine, wir bringen euch um!“



Na pliberški Posojilnici stoji dvojezičen napis posebne vrste.

## Novi veleposlanik SFRJ obiskal NSKS



Prejšnjo sredo je obiskal osrednji organizaciji koroških Slovencev novi veleposlanik SFRJ Jugoslavije na Dunaju, Novak Pribičević. Sedež NSKS je obiskal takoj po svojem sprejemu pri deželnem glavarju. Pozdravil ga je predsednik NSKS dr. Matevž Grlc in naglasil svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da je novi veleposlanik izredno dobro informiran o koroškem vprašanju, o čemer se je mogel prepričati že ob prvem obisku na Dunaju. Predsednik NSKS je dejal, da bo treba v manjšinski politiki najti nove prijeme, koroški Slovenci bodo prispevali svoje k temu. Veleposlanik Pribičević je poudaril, da so manjšinska vprašanja aktualna in da to ni sporen problem med Avstrijo in Jugoslavijo, temveč zgolj problem neizpolnjevanja pogodb po Avstriji. Veleposlanik je obljubil Koroškim Slovencev tudi v prihodnje vso podporo, njegova država bo predvsem s sredstvi informiranja pomagala koroškim Slovencev, predvsem sedaj, ko je problem dobil mednarodne dimenzije.

Večerja, ki je sledila pri Miklavžu v Bilčovsu, je nudila priliko za nadaljnje razgovore z zastopniki NSKS in ZSO.

## Krajevno ime „Žihpolje“ nezaželeno

V predzadnji številki Našega tednika smo objavili občinsko reportažo o Žihpoljah. Te občinske reportaže so dostopne vsem občanom, ker jih razpošiljamo na vsako gospodinjstvo tiste občine, o kateri ravno pišemo. Tako je bilo tudi v primeru Žihpolje.

Sedaj pa je prifrčalo na vsako žihpoljsko gospodinjstvo pismo krajevnega Abwehrkämpferbunda. V njem se zgražajo brambovci, češ da smo samovoljno prekrstili Maria Rain v Žihpolje. Očitno mora za te gospode biti v občini dvojezičen krajevni napis, da se sme ime tudi po slovensko povedati, kajti kot „dokaz“, da je veljavna le nemščina, očitno služi statistika ljudskih štetij. K temu piše „Abwehrkämpferbund“: „Bei einem so geringen Anteil der slowenischen Volksgruppe an der Wohnbevölkerung einer Gemeinde, verdient die Gemeinde Maria Rain nicht die Bezeichnung „Žihpolje“ und wir bleiben lieber beim lieben, vertrauten, alten „Maria Rain“. Wo kämen wir denn hin, wenn wir beispielsweise wegen der Anwesenheit von 30 Engländern unsere Gemeinde auf „Mary ridge“ umtaufen würden.“

Ne le, da je v tem letaku polno napačnih števil in si številke nasprotujejo, imamo dve misli: prvič, da ime Žihpolje le ni tako novo, kot to skušajo poudariti duhoviteži od Abwehrkämpferjev, ker priznajo, da je vas bila enkrat bolj slovenska (in tedaj domačini gotovo niso pravili k njej „Maria Rain“, ampak „Žihpolje“). Drugič pa, da gospodje od Abwehrkämpferbunda najbrž sami ne verjamejo številkam ljudskih štetij, ki jih tako pridno navajajo. Kajti zakaj morajo potem odgovarjati vsakemu gospodinjstvu, ki je dobilo tudi Naš tednik, če pa je v občini itak le 9 Slovencev po ugotavljanju 14. novembra lani? Očitno so se le zbal, da bo marsikdo, ki si sicer ne upa naročiti slovenskega čtiva, doma le prebral predzadnjo številko NT, razposlano na vsa gospodinjstva, številni drugi pa bodo ravnotako znali brati — lepo počasi sicer, a vendar — in spoznali, da „Žihpolje“ ni kakšna nova beseda, ki jo je treba poiskati v slovarju, če ga imajo, ampak da je „ljubo, poznano, staro“ ime za sedaj ponekod nezaželeni „Maria Rain“.

Da pa je ta elaborat žihpoljskih Abwehrkämpferjev prav tako sad nove protimanjšinske zakonodaje, na to smo že svojčas opozorili. Dobrla vas je bila prvi primer, ko so hoteli osporavati, da je kraj dvojezičen. Saj se bomo morali boriti tudi za to, da bomo sploh še smeli uporabiti slovenska imena in kraje, ki nimajo uradnega dvojezičnega napisa. To nam je prinesel menda najboljši manjšinski zakon na svetu.

Kmetje, vaša nakupovalnica je

## Kmečka gospodarska zadruga PLIBERK

Zadruga prodaja po ugodnih pogojih vse kmetijske stroje, orodje, semena, ostale potrebščine. KUPUJE žita in druge kmetijske pridelke

Domač denarni hranilni in kreditni zavod je

## Posojilnica Pliberk

s poslovnica Žvabek in Šmilhel  
Telefon (0 42 35) 20 39

### NAVIJAČI, POZORI!

Prvo moštvo SAK igra v soboto, 10. 9., ob 16. uri v Šentštefanu v Labotski dolini proti tamkajšnjemu moštvu; enajsterici „pod 21“ SAK in Šentštefana se bosta pomerili prav tako v Labotski dolini ob 14.15 uri. Mladinci SAK igrajo v nedeljo ob 10.30 uri v Krivi Vrbi proti tamkajšnjemu moštvu.